

FORMA MINORUM

A remélt üdvösségen innen és a káptalanon túl

Mottó: *„Eljött a pillanat, hogy emlékeztessünk rá, nem olyan Anyánk van, hogy ne tudna együtt érezni gyöngeségeinkkel, mivel hozzánk hasonlóan mindenben próbára tétetett, a büntől azonban ment maradt. Fussunk hozzá és mondjuk neki egyszerűen: Mária segíts nekünk, hogy ne a saját akaratunkat tegyüik. Segíts felfedezni annak az új örömmek az ízét, hogy Istennek adhatunk valamit, amíg ebben az életben vagyunk ahelyett, hogy mindig mi kérnénk Istent, hogy adjon nekünk.” Raniero Cantalamessa: Mária az Egyház tükre (154. o.)*

Rövid beszámolómban közel sem a teljesség igényével megosztok néhány gondolatot, ami az idei káptalanon segítségünkre volt. Ami talán most is a tisztázó eligazodás irányába mutatott. Nevezetesen, hogy a világ világosságává csak úgy válhatunk, ha a különböző színeket képviselve (mindenki más) együttesen képesek vagyunk a fehér (a fény) megjelenítésére. Tehát nem képzeleghetünk arról, hogy előírások nyomán egységesítjük a kívánatosnak gondolt élet megnyilvánulásait. Tudatosuljon mindannyiunkban, hogy a kiüresedés ugyan mindannyiunkra érvényes, egyszersmind mindenkinél különböző. Kicsivé válni és beengedni Istent a világunkba megkerülhetetlen és folyamatos kell, hogy legyen. Ez egyébként az evangelizáció kezdete. Ezért nem érdektelen a kérdés, hogy milyen módon válhatok Krisztus jó munkatársává, az evangelizáció szolgálatában. Hiszen itt nem csupán már kialakult intézmények egyben tartásáról van szó, hanem a szeretetben köztünk élő Isten éltető szeretetének átéléséről.

Nagyon remélem, hogy a káptalanon tapasztalt minden igyekezet abban segít majd bennünket, hogy a tényleges kérdések nyomán, ne pusztán a szociológia szegényeihez legyen evangelizációs hajlandóságunk. Hiszen a milliárdosok, vagy a hatalom deformált „szegényeihez” is el kell jusson az evangélium, mert boldogtalanok. Bármennyire undorodunk, vagy idegenkedünk ettől, mégis igaz, hogy ők is tartozhatnak azon „leprások” közé, akiket meg kell közelítenünk.

Az biztosnak látszik, hogy minden további tevékenységünk kezdete a bűnbánat, ami a mindennapi megtérésnek is az alapja. De ez nem fáradság nélküli diadalmenet, hanem komoly erőfeszítéseket igénylő cselekedet. Mindez Isten létben tartó szeretetéből lehetséges. Ezt mindazok, akik a káptalanon ott lehettek, kisebb-nagyobb mértékben érzékelhették. Az biztos, hogy az apostolutód Veres András püspök eligazító szavai szívet-lelket erősítő módon az elkövetkezendő tevékenységeinkben is sok segítséget ad.

(A fenti gondolatok Klarissza nővér és fr Didák előadásait követték. Mellékelem még a rövid beszámolómban szerkesztett változatát is.)

Imáitokat kérve, szeretettel: János testvéretek
2012. július 30.

72.

2012. augusztus

Komáromi János:
**A remélt
üdvösségen...**

Komáromi János:
**Képzési felelősi
beszámoló**

Raniero
Cantalamessa:
**Mária a Pünkösöd
alatt és után**

Komáromi János:
Biblia és Közélet

ALFA szövetség
**A meddőség
keresztje**

Lakatos Zolt:
**Interjú a 12
gyermekes...**

Ghislain Lafont:
**Ferenc, a teológiai
ikon**

Celanoi Tamás:
**Assisi Szent
Ferencről**

Dobszay László:
**A liturgikus
felolvasásról**

Képzési felelősi beszámoló

Kedves Testvérek!

Többedszerre állok elétek, hogy az ilyenkor szokásos beszámolómmal valamennyit próbáljak érzékelteni a tevékenységek közül, amikkel igyekszem segítségetekre lenni.

Most abban a jó helyzetben vagyok, hogy egy új kezdeményezés keretében történő nagyon ígéretes folyamatról is számot adhatok. A Képzési Munkacsoport munkája nyomán úgy tűnik, hogy az évek óta hangoztatott, és szinte elsődleges szempontként kiemelt képzési megfontolásaim elindultak a megvalósulás irányába. Köszönet a Testvéreknek!

Szeretném külön kiemelni, hogy a folyamatosan hangoztatott és hangsúlyozott felismerés beérett, miszerint nagyon jó képzési anyagaink vannak. A havi rendszerességgel együtt tevékenykedő Képzési Munkacsoport arra a meggyőződésre jutott, hogy a meglévő anyagok megfelelő használatával nagyon jó és eredményes képzéseket lehet tartani! Természetesen az ezzel kapcsolatos további munka nagyon is szükséges! Fontos és megkerülhetetlen észrevétel, hogy ezek a képzési anyagok és az ezekből még tovább fejlesztett, vagy leegyszerűsített formák sem csupán kipipálandó teljesített, vagy teljesítendő olvasmányok, hanem a közösség megbeszélését igénylő, többszöri átgondolást és átimádkozó alapanyagok. Ezt a konkrét közösségben megvalósuló együttgondolkozást és beszélgetést semmilyen letisztázott és/vagy egyszerűsített, vagy akár bizonyos szempontból bővített képzési anyag sem helyettesítheti. Tehát az említett kiváló segédanyagoknak nem annyira „tananyag” szerepe van – persze az is! –, mint inkább a tévedésektől való védelmet biztosítják. Miközben nagyon komoly tudást is adnak. S mint tudjuk, erre múlhatatlanul szükségünk is van, az evangelizáció kötelezettsége miatt.

Külön is kihangsúlyozom, hogy nem csak a Hit Évében, ami most következik!

Nagyon szeretném, ha ezt mindannyian jól értelmeznénk! Ugyanis, ez nem tétlenséget jelent a jó anyagaink birtoklásával, hanem bőséges tennivalót az eredményes megújuláshoz! De a tevékenységeink zöme a közösségeink összetételétől és aktivitásától erősen függ és igényli a különböző szintű hozzáállást. Ebben szeretnénk hathatós segítséget nyújtani. Hiszen a Nemzetközi Tanácstól kapott ún. Havi dosszié talán „túlzottan igényes” néhány közösségnek, de azt biztosan állíthatjuk, hogy komoly készületet igényel a megfelelő használata. Ugyanezek a szempontok talán a Forma Minorumra is érvényesek, bár sokrétűségéből adódóan mindenki találhat benne megbeszélésre alkalmas lelki táplálékot.

Remélem, hogy egyre inkább érthető a Testvéreknek, hogy: képzési anyagaink mindegyike eszköz a lelki gyarapodásunkhoz, valamint az egymás megértése és szolgálata érdekében fontos.

Szeretettel: János testvéretek

FERENCES IRODALOM

MÁRIA A PÜNKÖSD ALATT ÉS UTÁN

Ha megfigyeljük, mennyire keveset beszél az Újszövetség Máriáról, meglepőnek tűnik, hogy a Kálvária után Mária pontosan megjelenik az utolsó vacsora termében is, a Pünkösöd városában. Vagyis, miként már említettük, jelen van a keresztény misztérium és az Egyház mindhárom meghatározó pillanatánál: a Megtestesülésnél, a húsvéti Misztériumnál és Pünkösdkor.

Legelőször is tisztázzunk egy hamis beállítást. Az utolsó vacsora termében, miként a Kálvárián is, Mária együtt kerül említésre más asszonyokkal. Vagyis azt mondhatnánk, hogy ő úgy van ott, mint egy közülük, nem több, nem kevesebb. De itt is figyeljünk fel egy apró részletre. Nevének említése után a szöveg hozzáteszi: „Jézus anyja”, s ez mindent megváltoztat, ugyanis egy teljesen más szintre helyezi Máriát, fölébe nemcsak az asszonyoknak, hanem az apostoloknak is. Mit jelent, hogy Mária úgy van ott, mint Jézus anyja? Azt, hogy az eljövendő Szentlélek „az ő Fiának a Lelke”! Közte és a Szentlélek között van egy objektív, megbonthatatlan kötelék, s ez maga Jézus, aki az ő közös szülőttük. A Hiszekegyben azt imádkozzuk Jézusról, hogy megtestesült „a Szentlélek erejéből, született Szűz Máriától”. Tehát az utolsó vacsora termében Mária nem egyszerűen egy az asszonyok közül, még ha külsőleg nem is különbözteti meg tőlük semmi, s ő sem tesz semmit, hogy elkülönüljön tőlük.

Nemcsics Ákos: Pünkösöd

A kereszt alatt úgy láttuk Máriát, mint aki az Egyház anyja. Itt, az utolsó vacsora termében úgy áll előttünk, mint annak keresztanyja, egy erős és biztos keresztanya. Ahhoz, hogy el tudja látni a feladatát, a keresztanyának olyannak kell lennie, aki már megkapta a keresztséget. Ilyen volt Mária: a Lélektől megkeresztelt, aki most a Lélek keresztsége alá tartja az Egyházat. Ha a keresztelendők felnőttek, a keresztanya segít nekik a felkészülésben. Így tett Mária az apostolokkal és így tesz velünk is.

Mielőtt elbúcsúznánk Isten Anyjától e földön, megpróbálunk egy pillantást vetni arra, milyen volt Mária élete a Pünkösöd után. Ezen a ponton elfogy minden írásos hírforrásunk. Történetileg csak azt tudjuk, hogy János házában élt. Mégis marad egy egészen sajátos, induktív jellegű ismeretforrásunk, az, amelyik a szentek tapasztalatából visszautal a Szűzanya tapasztalatára. Az isteni kinyilatkoztatásról szóló dogmatikai konstitúciójában a II. vatikáni zsinat azt mondja, hogy mind a dolgok, mind az Írás szavainak megértése növekszik „részben a hívők elmélkedése és keresései folytán, részben a tapasztalt lelki dolgok benső megértéséből”. Azaz nemcsak az írásmagyarázat alapján növekszik ez a megértés, hanem úgy is, ha azokat a gyümölcsöket tekintjük, melyeket maga az Ige hozott létre az Egyházban. A szentek életéből persze semmit sem tudunk előásni Mária külső életét illetően. Viszont elő tudunk ásni valamit belső életére vonatkozóan, mivel a szentség területén is vannak bizonyos törvények, állandó szabályok, akár csak a művészet vagy a tudomány területén. Ennek semmi köze a valós vagy vélt magán kinyilatkoztatásokból származó úgynevezett ismeretekhez, melyek a Szűzanya életének eseményeire vonatkoznak, még ha azt is hiszik, hogy ismerhetik Mária életének külső történéseit, néhány eseményét a Húsvétot megelőzően, vagy azt követően. Raniero Cantalamessa OFMCap.: Mária az Egyház tükré; Sarutlan Karmelita Nővérek, Pécs, 2002. 237-239.o.

Mottó: „Légy akaratod ura és lelkiismereted szolgája...”

Biblia és Közélet

(Az evangélium, mint Regula különös tekintettel a FVR vonatkozásában)

Ahhoz, hogy erről a kérdéstről beszélni tudjunk és további gondolatok megfejtésére ösztönzést adjak, magáról a bibliáról kell néhány szempontot megvilágítani. Talán az első és különösen is fontos szempont, hogy a biblia ugyan Isten szava hozzánk, mégis kiemelten hangsúlyoznunk kell, hogy nem az Isten írta és dobta le a mennyországból használati utasítás gyanánt. Tehát: viszonylag hosszú időt vett igénybe, így a szóba inkarnálódott Ige megszületett, leíródott. Lényegesen hosszabb idő, mint az angyali üdvözléttől a betlehemi születésig eltelt, hiszen az csak kilenc hónapot igényelt.

Teljes bizonyossággal állíthatjuk – erre vonatkozólag a biblikus tudományok igen sokirányú kutatásai és bizonyítékai bőségesen állnak rendelkezésünkre, de ezt most természetesen nem részletezem -, hogy a szent szövegek meghatározható társadalmi körülmények között az akkor ismert és használatos irodalmi formákban rögzült. Nyomatékosan felhívom a figyelmet arra, hogy a leírásra került szövegek értelmezésnek egyik megkerülhetetlen alapja a korabeli közösségek közéleti szerkezetének ismerete. Gondolom nem csak nekem szembeötlő az a tény, hogy az Isten szavának megértéséhez a közélet ismerete elengedhetetlen. Természetesen nem csak a leírás időszakának közéleti körülményei, hanem legalább olyan fontos a mindenkori jelenben zajló közélet minél pontosabb ismerete is ahhoz, hogy az Isten szavát valóban közvetíteni tudjuk. Hogy az valóban Isten szava legyen és ne a biblia felhasználásával történő manipuláció. Az evangélium mint Regula vonatkozásában is érdemes erről alaposan elgondolkozni.

Nem szeretnék belebonyolódni a biblia részletek elemzésébe. Azt viszont mégis megemlítem, hogy a bibliában szereplő minden jelentős és kevésbé jelentős személy a szó egészen egyértelmű vonatkozásában közéleti kérdésekkel foglalkozott. Néhány nevet – közel sem a teljesség igényével – felsorolok: Ábrahám, Izsák, Jákob, József, Mózes, József, Gedeon, Sámson, Sámuel, Saul, Dávid, Nátán prof., Illés, Elizeus, Izaiás, Jeremiás, Dániel, Matatiás, Ezdrás és az újszövetség mind a 12 apostola.

Most pedig a témához szorosan kapcsolódva két szempontot emelek ki a bibliából, ami direktben is azt bizonyítja, hogy minden ember, de a hívő ember egészen különösen is megkerülhetetlenül foglalkozni a kénytelen a közélet kérdéseivel.

Az első szempont a biblia elején található teremtéstörténeti leírás. Ebből is azt emelem ki, hogy az ember az Isten képére és hasonlatosságára teremtett lény. Tehát személy. Most a bonyolult filozófiai fejtegetéseket átugorva annyit kell megjegyezzünk, hogy az emberek nélkül nem képes emberré lenni. Szülei nélkül meg megszületni sem. Ebből bizony elég egyértelműen következik, hogy a mindannyiunkat körülvevő közélet aktív és passzív értelemben egyaránt elképzelhetetlen nélkülünk. Az ebből való kihátrálás szándéka létrontás egyéni és közösségi értelemben egyaránt, s így az istenképiség torzítása.

Második szempontként jelölöm meg a biblia vége felé olvasható János apostolnak tulajdonított levelet, ahol arról szól a szerző, hogy emberszeretet – igen bizony közéleti tevékenységben megnyilvánulni képes emberszeretetről van szó – nélkül egyetemesebb szempont, mint pl. az Istenszeretet föl sem vethető. Sőt a szent szöveg kontradikciót lát az emberszeretet nélküli istenszereteten. Érdemes ezt nekünk különösen is fontolóra vennünk, mert a környezetünk u.n. humanizmusa arra próbál rászorítani bennünket, hogy fogadjuk el ezt a képtelenséget miszerint képesek vagyunk az Isten szeretetére miközben másoktól megtagadjuk az élet lehetőségét is. Felhívom a figyelmet arra amit, a MKRK imaévet hirdető felhívásában is megemlít: 1956 óta min. 6 millió abortusz történt hazánkban és most pedig életbe lépe egy törvény, ami 18 éves kortól engedélyezi a sterilizálást.

Komáromi János: Pietà

Nem elképzelhető, hogy ha az Isten szavaként ismert biblia most megemlített két szempontjának figyelembevételével szembesítjük az embert, akkor találhat kibúvót a közéletiség megtagadására. Szabad akarata lévén természetesen megteheti, hiszen Júdás is elárulhatta Jézust.

De fontos tudnunk, hogy nem pusztán a biblia alapján nincs reális lehetőség a közéletiség megkerülésére, hanem egyházunk tanítása és Krisztus földi helytartóinak a pápáknak következetes és meghatározó állásfoglalása is arra kötelezi a keresztényt, hogy tegye egyértelművé az Igazságnak való elkötelezettségét

Pax et Bonum

Komáromi János

„Nem vagyok gyerekgyáros” – interjú az egyetlen 12 gyermekes bankvezérrel

Európának nem a pénzügyi válság, hanem az erkölcsi, etikai válság a legnagyobb gondja – mondja az első meglepő mondatot Lakatos Zsolt, a Széchenyi Bank üzleti vezérigazgató-helyettese. Aztán jön a következő: a gyermekvállalás cseppet sem anyagi kérdés, de a boldogság sem az.

Ismer más olyan bankárt, akinek hasonló méretű családja van?

Olyan éppen nem, akinek 12, de nagycsaládot többet is, nem olyan nagy ritkaság ez.

Eredetileg is így tervezték, vagy menet közben alakult így?

Soha nem terveztük. Katolikusok vagyunk, járunk a neokatekumenális közösségekbe, egy döntésünk volt mindössze: akit Isten ad, azt elfogadjuk. Nem vagyunk „gyerekgyárosok”.

Nagy családból jönnek?

Nekem egy húgon van, a nejemék viszont kilencen voltak testvérek, ő nyilván látta, mi a sok gyermek előnye illetve hátránya, de nem a gyermekszámon van a hangsúly, hanem az elven, hogy elfogadjuk a gyermekeket.

Kórházban szültek?

Persze. Ebben nagyon konzervatívak vagyunk, eszünkbe sem jutott, nem is fog az otthoni szülés. Nekem az I. kerületből is stresszt jelent eljutni a János-kórházba, nemhogy otthon szüljünk.

Volt apás szülés?

Ha apásnak lehet tekinteni, hogy kint várakoztam, akkor igen.

Mennyire más az első és a tizenkettedik gyerek születése?

Huszonnégy évesen az ember még gyerek, fel sem nagyon fogtam akkor, később azt hiszem, sokkal jobban örültem annak, hogy van egy új élet, egy új teremtmény.

Ma finoman szólva sem di vat a nagycsalád, sokan ezt a gazdasági válsággal, a kiszámíthatatlansággal magyarázzák. Ön mi vel?

Nekünk az a tapasztalatunk, hogy minél több gyermekünk született, annál jobban éltünk. Fél panelben – egyik fele a miénk, a másik a húgomé volt – kezdtem a feleségemmel, ma egy szép, tágas lakásban élünk az I. kerületben. Mindig volt, ami tovább lendített. Folyamatosan tapasztaltuk az Isten gondoskodását.

Bankárként talán furcsa ezt mondani, de azt gondolom, óriási baj, hogy minden az anyagiakon mérünk le. Van egy gazdasági válság Európában, de ez a válság valójában erkölcsi. Ebből fakad a gazdasági válság. Pénz, pénz, pénz, ennyit hallani, de nagyon kevesen boldogok, mert a pénz miatt mindenki magának él, holott az embert az Isten arra teremtette, hogy szeresse a másikat és ebben a szeretetben valósul meg az ember. Ezt nagyon tapasztalom saját magamon is, de ebben is segít a nagycsalád, hogy kizökkentsen ebből a magam körül forgok és csak az üzlet a fontos mentalitásból. Amire egyébként könnyen hajlamos vagyok.

Hajlamosak vagyunk azt hinni, milyen nehéz nekünk most, nem tudjuk felnevelni a gyerekeket, de gondoljunk már bele: a világháborúk alatt például sokkal több gyerek született, pedig akkor nem a bankok vették el a lakásokat, hanem egyszerűen lebombázták őket. Nem volt kec mec, akár 13 évesen dolgozni kellett.

Komáromi János:
a családi szeretet védelmében

A gyerekei egyetértenek ezzel, amikor például nem kapják meg a legújabb focicipót?

Persze, ha a gyerekeimet megkérdezi, feltehetően azt mondják majd, nem lesz sok gyerekük, de ez teljesen normális. Természetes, hogy egy tizenhat éves gyerek nem arra készül, hogy tizenkét gyereke lesz, nem is kell neki ilyeneken gondolkodnia. Egész nap azt hallja, hogy valaki sír, valakit be kell pelenkázni, de a hit átadásával megkapja a fontos értékeket. Ezek nem most, kamaszkorban fognak „meglátszani” rajta, hanem később.

Soha nem fordult meg a fejében, mi lesz, ha nem tud enni adni a gyerekeinek?

Nem. Ezen agyalni kár. Megpróbálunk a mában élni, ma ez van és kész. Ha nem lenne jó munkám, akkor is ennyi gyerekünk lenne, mert ez korántsem anyagi kérdés. Aki pénzben méri a lehetőségeit, az sohasem válhat boldoggá, az arra vágyik, hogy több és több legyen, mert majd akkor lesz jó. Ez nem így működik: most, a jelenben kell jónak lennie.

Mi a munkamegosztás a családban?

A nejem végzi a nehéz munkát. Otthon lenni a gyerekekkel sokszor nagyon monoton, embert próbáló feladat: etetni, pelenkázni, szervezni mindenkinek az életét, az ovit, a sulit, a különórát stb.

Megtörténik, hogy mindenki egyszerre otthon van?

Most még viszonylag gyakori, általában kora reggel és késő este, illetve a hétvégéken. Ez nyilván ritkulni fog, ahogy egyre nagyobbak lesznek, de ez normális.

Jut elég idő minden gyermekükre?

Nem tudom, mi az elég. Ma hajlamos mindenki agyonfoglalkozni és agyonfoglalkoztatni a gyerekét, de ez nem jó. Foglalkoznak egymással is eleget, szociálisan érzékenyek, nagyon nyitottak lesznek. Egy gyerek, aki azt látja, minden az övé, mindenki vele foglalkozik, nagyon meg fog lepődni, amikor rájön, a világ nem ilyen. Amit mi nem tudunk időben rájuk fordítani, azt egymástól megkapják. Van harc rendesen, de szükségben összezárnak. Így volt ez, amikor Barnabás fiunk leukémiás volt, mindenki izgult érte.

Ha reklámoznia kellene a nagycsaládot, mit mondana?

Nem nagyon tudnék mást mondani, mint hogy a legnagyobb boldogság élni az Isten akaratában, tapasztalni, hogy van Valaki, az Isten, aki úgy szeret, ahogy vagyok és ezt a szeretetet tovább kell adni. Nem a sok, és nem a kevés gyerektől lesz valaki boldog. A férjnek és a feleségnek kell boldognak lennie, ha ez egy gyerekkel megy, akkor úgy, ha tucatnyival, akkor úgy.

Maguk párként is boldogok?

Igen. Az biztos, hogy össze kellett csiszolódnunk. Mindketten elég impulzív személyiségek vagyunk, a nejem sem egy „igen-igen”-típusú nő, hanem kőkemény, meg kellett értenünk egymást. Meg kellett tanulnunk megbocsátani, azaz tapasztalni, hogy Krisztus jelen van a házasságunkban és mindegyikünknek megbocsát. Mert e nélkül képtelenek vagyunk a másiknak megbocsátani, ha nem tapasztalod, hogy neked is, mint bűnösnek megbocsátottak, akkor te sem leszel képes megbocsátani. Mert a házasság csak megbocsátással működik. Nem úgy, hogy nagylelkűen azt mondom, hogy igazad van, de közben tartom magam a véleményemhez, hanem úgy, hogy valóban belátom, hogy nem vagyok jobb a másiknál, sőt nagyon sokszor rosszabb vagyok. De ez egy nagy harc, ami életünk végéig tart.

A meddőség keresztje

(Alfa Szövetség 2011. anyaország 7.)

Az oxfordi, majd a párizsi Sorbonne egyetemen végzett tanulmányok és tudományos kutatások után Marie Cabaud Meaney élete talán legnagyobb kihívásával kellett, hogy szembe nézzen: saját gyermektelenségével. Házassága során 9 éven keresztül hordozott keresztje után azonban 2009-ben megszületett a kislánya. E fájdalmas, szenvedésekkel teli időszak érlelte meg benne a gondolatot, hogy tapasztalatait könyv alakban másokkal is megossza.

A kötet áttekinti a meddőséghez való viszonyulás módjait és az egyház által ellenzett választási lehetőséget. Számba veszi azokat a legújabb „kulturális” csábításokat, amely módszerek (mesterséges ondóbevitel, lombikbébi program) a babát tárgyá, egyszerű terméké alacsonyítják, ahelyett, hogy a szülők szerelmének gyümölcse lenne. A gyermek ugyanis elsősorban Isten ajándéka. Végül egy reménykeltő gondolattal zárja, vagyis áttekinti, hogyan tud a nő bizakodóan viszonyulni meddőségéhez, és hogyan válhat ez olyan lelki „utazássá”, amely a növekedés és a gyógyulás felé visz.

A szerző meggyőződése, hogy át kell ölelni a meddőség keresztjét, ami ugyan szörnyű szenvedés. Ennek az útnak a kezdetén a legjobb, ha az érintett egy ideig gyászolja, elsiratja a meg nem fogant gyermeket. Kedélybetegség esetén lelki segítséget kell kérni szakembertől és a házastárstól, hogy közösen nézzenek szembe a problémával, hiszen sok házasság tönkremegy ilyen helyzetben. Ha viszont együttműködnek, jelentősen megerősödhet kapcsolatuk. Türelmesnek kell lenni és bátorságot kell meríteni abból, hogy a meddő nő nincs egyedül, sokan vannak hasonló helyzetben.

A különböző orvosi módszerekre vonatkozóan alapos tájékozódásra int a szerző; mesterséges ondóbevitel esetén ugyanis sérül a házastársi meghittség, és a gyermek egy technikai környezetben „előállított” terméké alacsonyodik. Ez az emberi méltóság és a szeretet ellen való. Az ilyen módon született gyermekek is felszólalnak e módszer ellen.

Más fantasztikus orvosi megoldások is léteznek – hívja fel a figyelmet a könyv szerzője. A nebraskai Omahában található VI. Pál Intézet (www.popepaulvi.com), ahol segítik a házaspárokat, hogy természetes családtervezési módszerekkel foganjanak gyermeket. Ez a módszer a világon az eddigi legeredményesebb. Ugyanakkor Marie Cabaud Meaney javasolja, hogy nyitottnak kell lenni más természetes módszerek iránt is; egészségesen kell élni és táplálkozni.

Lelki szinten pedig Istenre kell hagyatkozni – hangsúlyozza. Ez nagyon egyszerűnek hangzik, de egyáltalán nem az. Segíthet is, ha egy meddő nő más, hasonló helyzetben levő nőekkel találkozik, akikkel kölcsönösen biztatják egymást. E hosszú utazás során Isten megváltoztatja az embert, ami az elején fájdalmasnak tűnik, a végén érthetővé válik.

A halál kultúrájának elterjedése miatt talán nem csodálkozhatunk a terméketlenség ilyen magas arányán sem. Hordozzuk ezt a keresztet a világért és mindazért a sok gyermekért, akiket örökbe fogadnak. Nagy lelki megnyugvást jelenthet, hogy még ha testünkben való gyermekeink nincsenek is, lelki gyermekeink mindenképpen vannak a mennyben, akiket majd csak ott ismerhetünk meg.

MI A MISSZIÓ?

1. Gonolatébresztő

A II. vatikáni zsinatnak az Egyház missziós tevékenységéről szóló, Ad gentes kezdetű dekrétumában a következőket olvassuk:

Azokat a sajátos kezdeményezéseket, melyeknek keretében az evangélium Egyháztól küldött hirdetői mennek az egész világra, hogy hirdessék az evangéliumot és meghonosítsák az Egyházat a Krisztusban még nem hívő népek és csoportok között, általában misszióknak nevezzük; a missziós tevékenység rendszerint olyan területen folyik, melyet a Szentszék missziós területnek nyilvánít. E tevékenységnek sajátos célja az evangélium hirdetése és az Egyház meggyökereztetése olyan népek és csoportok körében, melyekben még nem honosodott meg. (AG 6)

Ez a meghatározás a missziót egyértelműen a „még nem hívő népek” körében végzett tevékenységként írja le, ami egybecseng a köztudatban élő felfogással. Hiszen amikor missziókról beszélünk, a legtöbb ember először talán még ma is „a vadak megtérítésére” gondol. Mindenre elszánt térítő atyákat képzelünk el, akik a dárdájukat lengető fűszoknyás bennszülötteknek halált megvető bátorsággal prédikálnak.

Ugyanakkor ma már Európát, így Magyarországot is missziós területként emlegetik – ebben nem más, mint II. János Pál pápa járt az élen. Nehéz is lenne tagadni az állítás igazságát, hiszen a keresztények száma hazánkban is egyre csökken. A megkereszteltek nagy része pedig nem gyakorolja vallását, nem tartozik közösséghez, ahol igazán megtapasztalhatná Jézus köztünk élő szeretetét. Nekik némiképp más eszközökkel kell továbbadnunk az örömhírt, mint a távoli földrészek lakóinak. A misszió klasszikus fogalma és módszerei tehát nem biztos, hogy mindig elégségesek. Márpedig mi sem nyugodhatunk addig, míg nem teljesítjük Jézus akaratát. Ő azt kéri övéitől, hogy szeressék egymást – erről ismerjék fel őket –, és tegyenek az ő tanítványává minden embert, hogy azok megtapasztalják Isten szeretetét. Ebből a szándékból kell kikövetkeztetnünk a misszió megújult módját.

2. Beszélgetés a Szentírásról

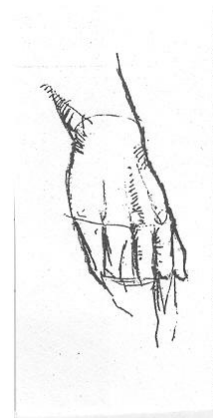
Írjuk fel mindenki számára láthatóan egy táblára (vagy vastag filctollal egy csomagolópapírra), majd olvassuk fel hangosan Jézus missziós parancsát Máté és Márk evangéliumából!

„Menjetez tehát, és tegyetez tanítvánnyá minden népet. Kereszteljetez meg őket az Atya és a Fiú és a Szentlélek nevében, és tanítsátok meg őket arra, hogy megtartsák mindazt, amit parancsoltam nektek!” (Mt 28,20)

„Azután ezt mondta nekik: 'Menjetez el az egész világra, és hirdessétek az evangéliumot minden teremtménynek.'” (Mk 16,15)

Jelöljük meg (keretezzük be) a szövegben az alábbi szavakat és kifejezéseket!

minden nép
tanítsátok meg
mindazt
parancsoltam
egész világ
hirdessétek
evangélium
minden teremtmény

Komáromi János

Alkossunk két csoportot: az egyik képviselje az apostolokat, a másik pedig a mai (magyar) egyházat. Mindkét csoport külön-külön beszélje meg a bekeretezett szavak értelmét az általa képviselt kor szemszögéből. Tehát mit érthetett Szent Pál (vagy bármelyik másik) apostol például „az egész világ” kifejezésen? És mit értünk azon mi?

Körülbelül harmincperces csoportos munka után újra közösen vegyük sorra az összes kijelölt szót, és vessük össze a két csoport meghatározásait. Beszéljük meg: vannak-e jellemző különbségek (és melyek a lényegi azonosságok) a két látásmód között?

3. Szavak és képek

Gyűjtsünk össze minél több megfogalmazást, szinonimát, asszociációs képet a „misszió” szóval kapcsolatban! (Írjuk fel ezeket egy táblára vagy papírra.) Néhány klasszikus példa:

fiatal szerzetesek távoli országokba mennek az evangéliumot hirdetni
orvosok, nővérek az őserdőben kórházat építenek,
betegeket gyógyítanak
bennszülötteket tanítanak az őserdei iskolában
missziós kereszt a templom falán
küldetés
hitterjesztés
téríteni
prédikálni
tanúságot tenni

(A képeket közös beszélgetés során gyűjtsük össze. A felsoroltaknál természetesen jóval több különböző megfogalmazás is összegyűlhet!)

Gondoljuk végig közösen, hogy az egyes kifejezések milyen felfogásra utalnak. Próbáljunk belőlük csoportokat képezni: melyek tartoznak össze, melyek ellentétesek, melyek egészítik ki egymást! (Több különböző szempontú csoportosítást is alkalmazhatunk!)

Komáromi János: Úton

4. Missziós hozzáállás

Két önként vállalkozó résztvevő olvassa fel az alábbi két „megszólítást”. Igyekezzenek meggyőződéssel, a szemléletmódot minél hitelesebben átélve (nem kifigurázva!) megjeleníteni!

A) *Te szegény tévelygő! Te még sötétben botorkálsz, tévedésben élsz, pogány vagy, de én most elmondom neked ezt, és azt is, hogy mi az Igazság. Örülj, hogy megmenekültél, és most már értékes vagy! Fordulj el attól, amit eddig értéknek tartottál, tagadd meg azt, és valld meg Krisztust!*

B) *Örülök neked, mert látom, hogy értékes vagy, hiszen Isten téged is annak teremtett! Érdekel, hogy téged mi mozgat, mit gondolsz és miben remélsz. Ha beszélgetünk, én is szívesen elmondom, én miben hiszek és remélek – remélem, szívesen meghallgatod –, mert értéknek tartom azt, amit kaptam. Én is e nélkül éltem volna, ha nekem nem mondják el, és szeretném, hogy te is megtudd. Ha te is találkozol Krisztussal, szerintem érdemes ennek a legnagyobb értéknek a fényében átvizsgálni és megrostálni mindazt, amit eddig értéknek tartottál.*

A felolvasás után beszéljünk a következő kérdésekről:

Hogyan éreztük magunkat az egyik és a másik esetben mint megszólítottak?

Hogyan jellemeznék az egyik és a másik magatartást, megközelítést?

Milyen hatása lehet az egyik és a másik hozzáállásnak? Mi az előnyük és a hátrányuk?

Melyik milyen helyzetben, korban, környezetben, személyiség számára lehet megfelelő?

Melyik hozzáállás milyen értelemben nevezhető missziónak?

5. Imádság

Megváltó Jézusunk, te ránk bíztad azt a nagy feladatot, hogy mint Testednek, az Egyháznak tagjai, a te küldetésedet is folytassuk a világban. Nagy a feladat, és sokszor nem is tudjuk, hogyan fogjunk hozzá. Szeretnénk megérteni, te hogyan látsz minket, és hogyan látod azokat, akik körébe küldesz bennünket. Kérünk téged az Egyház vezetőiért, akikre a misszió irányítását bíztad, hogy jól megértsék az idők jeleit! Kérünk téged azokért is, akik a missziókban dolgoznak, és egész életüket az örömhír terjesztésének szentelték: adj nekik türelmet, kitartást, belső békét és örömet munkájukban!

Mindezekért és önmagunkért is imádkozunk most a Szentlélekben az Atyához azokkal a szavakkal, melyekre te tanítottál minket:

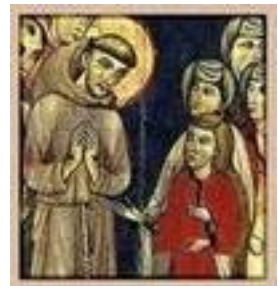
Mi Atyánk...

Krisztust hirdetjük mindenkinek; Magyar Katolikus Egyház Országos Lelkipásztori Intézet 2006.

Ferenc, a teológiai ikon

Ferences környezetben a szegénység elsősorban egy személy, Szent Ferenc. Benne ölt testet s válik úgymond evangéliumi ontológiává. Keresztény az, aki szegény. Ferenc kilóg a születő ipari és kereskedelmi civilizáció keretéből. Agresszivitás nélkül ugyan, de hallani sem akar a pénz világaról, még akkor sem, ha a pénzhez nem tapad romlottság. Ferenc a semmiből élt, erre tanított, s kegyetlen élettapasztalata nyomán ezt erősítette meg végrendeletében. Szent Ferencben az jut szóhoz és testesül meg, hogy „nincs maradandó földi otthonunk”, s mégannyira sincs a ma kezdődő világban, amely az előzőhöz képest új normák szerint szerveződik. Ezt mondja ki Ferenc, miközben nemcsak a remeteség sivatagában, hanem e világ útjain, sőt a városokban is olyan életmódot folytat, amelynek semmi köze ahhoz, ami egyre inkább megszabja az emberek életét. Márpedig tanúskodását a szegénység mellett – élete végén, a La Verna hegyen átélte, egyszerre megfeszített és misztikus tapasztalatában – maga Krisztus erősíti és mondhatni, szenteli meg. Többről van tehát szó, mint csupán az evangélium melletti döntés egyik lehetőségéről, bár a szegénység a kérdés, La Verna hegyén kiderül, hogy valójában Krisztusról van szó. Krisztus személye tehát, ahogy ma mondanánk, „megkerülhetetlen” értelmezési kulcsnak bizonyul mindenfajta teológia, erkölcsi praxis és spirituális tapasztalat számára: egyaránt szemlélhető megváltó megtestesülése, örök eredete és kiemelt bibliai megnyilvánulásai felől. S válasszuk bármely nézőpontot, a teológia vagy misztikus és keresztrefeszített teológia lesz, vagy semmilyen, ezek a vonásai szolgáltatják a tájékozódás kritériumait az új szellemi és társadalmi konjunktúrában. Meggyőződhetünk róla, ha szemügyre vesszük e teológia idő- és történelemszemléletét, de akár keresztény társadalom vagy emberképét is.

Mielőtt továbblépnénk, ki kell térnünk arra a drámai paradoxonra, amely Szent Ferenc tapasztalatának még a leginkább vitathatatlan mozzanatában is felismerhető a szegénység megvalósíthatatlan, ha a ferenci feltétlenséggel próbálják megélni. Az emberek még nem tartanak az idők végén, s ami egy vályogkunyhóban összegyülekező maroknyi tanítványnak elég, már nem az, ha a testvérek száma tömegnyire nő, már azért sem, mert a testvérek, egyébként Ferenchez hasonlóan, koruk gyermekei, azaz korántsem közömbös számukra a születő kultúra. Közösségük új, nem pedig több évszázadra visszatekintő szerzetesrend. Nem rendezkedhetik be másra, mint az új világra, s ez sajátos módon mutatkozik majd meg egy olyan kérdés kapcsán, amely az adott korban nagyon is modernnek számít, ami a leendő könyvekkel elsősorban a liturgikus könyvekkel, de ugyanígy a tankönyvekkel is?

A ferences mozgalom rendkívüli nehézségeinek gyökerét már a Poverello, a Szegényke életében itt kell keresnünk, miféle vagyon, milyen anyagi vagy szellemi javak egyeztethetők össze a – krisztológiai lényegű – feltétlen szegénység szorgalmazásával? A kérdés megválaszolásában eleve két – nem irányzat, hiszen az lehetetlen, hanem fokozat különböztethető meg. Az egyiket, amely mérsékeltebb, Szent Bonaventura képviseli, a másikat, amely nem ismer megalkuvást, a „spirituálisok”, s mindkettő a teológiában is megjelenik.

Ghislain Lafont: A katolikus egyház teológiatörténete – Atlantisz Könyvkiadó, 1998, 182-184. old.

Celanoi Tamás: Assisi Szent Ferencről

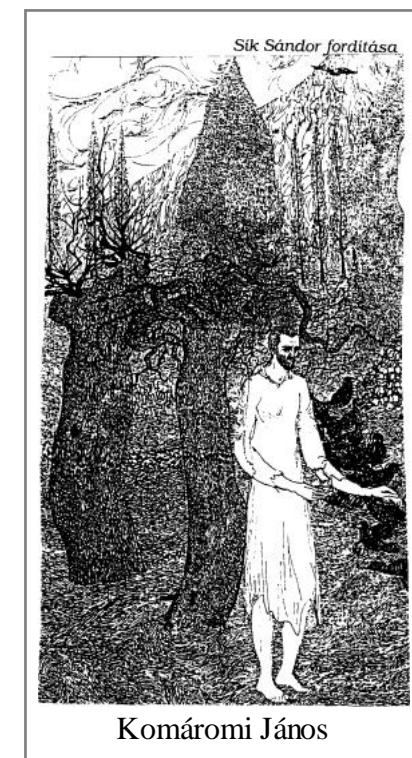
Sancititatis nova signa

Életszentség új virága
Kél az ámuló világra,
Vajmi méltó, vajmi drága,
Mely Ferencre bízott.
Zsenge nyáj ez, új
szövetség.
Hogy az új törvényt
kövessék,
A királynak régi rendjét,
Mit nekünk Ferenc adott.

Új törvénynek új csodája,
sose hallott regulája;
A világ újulni látja
Itt az evangéliumot.
Újra él a régi norma,
Krisztus adta életforma,
Mint a szentség régi orma:
Mint a szent apostolok.

Szőrkötéllal jár övezten,
Durva köntös lóg a testen,
Kenyeret majd ad az Isten!
A sarut is elveti,
Szegénység a boldogsága,
Földiekre semmi vágya,
Lábbal tipor a világra,
Még lakása sincs neki.

Boldog, hogyha sírni le lehet
Keseredett szíve helyett,
Zokogván világban tellett
Elvesztett szép idején,
Hegyek barlangjait bújja,
Imádkozik leborulva,
Mígnem lelke megcsitul a
Barlangbörtön rejtekén.

Ott időz a sziklarésben,
Mennyei elmélkedésben,
Szíve-lelke már egészen
Rajtavész az egeken,
Vet a testre szoros féket,
Már embernek sem néznének,
Csak az Írás neki étek,
E világnak idegen.

S ím a mennyből férfi jó le;
Főpap néz s király belőle
Fél a pátriárka tőle
Megretten a vízió,
Krisztus jelét hozza néki,
Sebeit testébe vési,
Míg Ferenc könnyesre nézi
Sze meit a Passión.

Hord jelet már boldog teste:
Jobboldala átszegezve,
Tűzzel és vérrel sebezte
A szeretet és a Vágy,
Szók és titkok összefolynak,
Lát mélyébe messze kornak,
S ihletén a sugalomnak
Éli, amit írva lát.

Négy rozsdás szög áll beléje,
Látszik fejük feketéje,
Rőt hegyek a húsba mélyre
Égő kínnal beleás.
Elválnak a gyenge részek,
Húsán, csontján szörnyű
rések,
Nem nyitotta ezt természet,
Sem a kínzó kalapács.
Jeleivel a keresztnak,
Miket hordott drága tested,
Miknek árán megszerezted
Diadalmad ünnepét,
Oltalmaz, ó Ferenc minket,
Gyámolítsd szükségünket,
Hogy kinyíljon lelkeinknek
Majd a fényesség ég.

Állj mellettünk, szentek Atyja,
Hogy a jámborok csapatja
Testvérként együtt haladva,
Boldog útját lelje meg.
Vigy az égiek körébe,
Kiknek te vagy mintaképe,
Hogy a Kis Testvérek népe
Érjen örök örömet.

Sík Sándor fordítása

FERENCES IRODALOM

Dobszay László: A liturgikus felolvasásról

„*Clama, ne cesses, quasi tuba exalta vocem tuam*” (Iz 58)
(Kialts, ne hagyj abba, mint a harsonaszót, olyanná tedd szavaidat!)

(Évekkel ezelőtt néhány kispap kérésére állítottam össze ezt a néhány szempontot, segítsen őket a szentleckék és más olvasmányok előadásának gyakorlásában.)

Talán nem veszítek rossz néven, ha kívülálló létemre a lekción felolvasásáról néhány észrevételemet idejegyzem. Mint zenésznek, elég sokat kell a hangzó előadás, az akusztika, a világos kifejezés, az idővel-hanggal-dinamikával való bánás törvényszerűségeivel törődnöm, s ha vannak is jelentős különbségek – de jelentős egyezések is – a szóbeli és zenei közlés mikéntjét illetően. Ezen túl is érdekel a recitativnak, az ünnepélyes hanglegjtéssé emelt beszédnek múltja és népi jelene: mindkettő elég gazdag tanulságokban. Végül, mint a felolvasások sokszor valóban „szenvető” alanya, talán észrevehetek olyan körülményeket, melyeket az ambón álló nem észlel, vagy talán tévesen ítél meg.

1. „Természetesség”. Ne csapjon be a „természetesség” helytelen értelmezése. Ami természetes a baráti beszélgetésben, természetellenesen hat pl. a hivatalos érintkezésben. Ami helyénvaló beszédmód a bevasárlásnál, kellemetlenül bántó lehet, ha pl. felköszöntök valakit. A beszéd módját, stílusát és előadási formáját a funkció, a rendeltetés, a szituáció határozza meg. Az evangéliumot „természetes” módon kell hirdetni, de ez teljesen más módon természetes, mint amikor egy napi eseményt elmondok a társaságban. (A beszédkörnyezetnek, szövegösszefüggésnek, szituációs és tartalmi kapcsolatoknak a szabályozó erejét felejtették el azok is, akik a liturgikus szövegek mai fordítási stílusát kialakították.)

2. Hirdetés. A keleti egyház az evangélium felolvasására induló „örömhír-hirdetőnek” „nagyerejű szót” kér áldásában. A templomi felolvasás: hirdetés. „*Clema, ne cesses, exalta sicut tuba vocem tuam*”. Nemcsak abban az értelemben, hogy a felolvasó hangjának nagy teret kell betöltenie és nagy embertömeget elérnie, de elsősorban: tartalmilag; akkor is, ha kicsiny kápolnában hirdeti az igét. Úgy kell hirdetnie, hogy Isten Igéje mindenki előtt érthető legyen, hogy annak jelentősége, a gondolatok logikája és érzelmi ereje kifejeződjék, s ezen is túlmenően: a hang jelképezze, hogy nem emberi közlendőről van itt szó, hanem az Egyház mintegy szent szertartással Isten Igéjét teszi jelenvalóvá, hallhatóvá a századokon át. Három perspektívája van tehát a szónak: intellektuális, expresszív és misztikus-szimbolikus. Ha az elsőt vonnám ki belőle, csak mágia maradna. Ha a másodikat, akkor csupán ideológia. Ha a harmadikat, akkor csupán didaktika vagy agitáció.

3. Recto tono. Legyen mondataidnak, beszédegységeidnek meghatározott hangmagassága. Keresd meg, melyik hangmagasságod milyen közlendőhöz, térhez, akusztikához illik. A köznapi beszéd alacsony hangmagassága és túlságos ingadozása nem alkalmas a hirdetésre, még mikrofon közvetítésével sem. Megfigyelted-e már, hogy a pályaudvari bemondók szövegét is csak akkor értjük jól, ha ezt a kissé emelt hangú intonációt megtalálják, s ahhoz ragaszkodnak. (Holott ők is hangszórón át szólnak; de ugyanígy szónokok is, rádióban is.)

4. Legato. Azt is megfigyelhetjük hasonló helyzetekben, hogy a beszéd érthetőségét segíti, ha kerüljük a száraz, kopogó hanghordozást, s kötötteen, sőt csaknem kissé „húzva”, zeneileg szólva: legato olvasunk. Itt nemcsak az akusztikai érthetőségről van szó. A hallgatóságnak időre van szüksége ahhoz, hogy eligazodjék abban, amit hall. Elsősorban a magánhangzóknak kell kissé nyúlnia, míg a másállhangzóknál a plasztikus hangformálásra kell ügyelni.

5. Változtatható-e a hangmagasság? Hogy a felolvasás recto tono történjék, nem azt jelenti, hogy minden esetben teljesen egyfajta, merev, kínosan „énekelt” intonációhoz kell ragaszkodni. Figyeld meg a régi oráció-tónusokat.

Ha úgy látszik, mintha meghatározott dallamon haladnának, nyilvánvalóan a recto tono előadásban jelentkező természetes hangváltozások rögzítődtek igen szép és stabil formákba. Ugyanezeket a lépéseket halljuk, ha pl. gyermekek kórusban verselnek, olvasnak, ha jó templomi közösség fennhangon imádkozik, sőt, akár a sportversenyek közönségének buzdításaiban is. Vagyis a szekundterc távolságnál nem nagyobb kiemelő lépéseket vagy alászállásokat természetesen beiktathatjuk a recto tono intonációba. Emellett változtatható a hangmagasság a nagyobb egységekben is, az olvasott szöveg tagolódásának megfelelően. Ha pl. a Kánont hangosan imádkoznád, mondjad az Átváltoztatás szavait egy kissé mélyebben fekvő, komolyságot és megilletődöttséget mutató hangmagasságon, hangerővel. Az olvasott szent szövegben nem kell olyan szigorúan ragaszkodni a pontos hangmagassághoz, mint pl. a prefáció éneklésekor, hiszen ez nem ének, hanem emelt hangon való olvasás. Nagyobb hangingadozások azonban itt se történjenek.

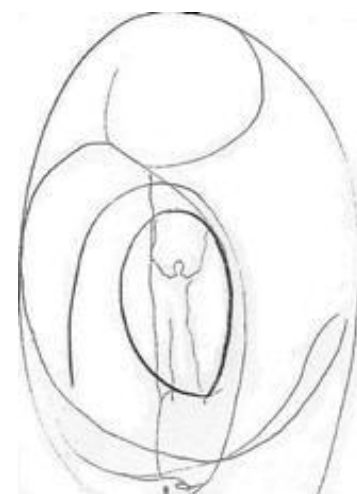
Komáromi János:
Utolsó vacsora részlet.

6. Néhány apróbb megjegyzés. Nemcsak az érthetőség, hanem a szöveg jelentősége is a szabályozott hangmagasságon való olvasást ajánlja. A kisbíró a kikiáltás szabályos, szertartás-szerű beszédformáival azt is jelezte, hogy most nem ő beszél, hanem a közhatóság szól általa. – Különösen vigyázz a szavak, szólamok, mondatok végén, hogy ne „roskadjanak össze” a befejezések. Hadd támadjon hangodnak csengő visszhangja a térben és a hívőkben. – Ellenőriztesd néha másokkal is, nem vált-e mesterkéltté, hamisan patetikussá szavad.

7. Terasz-dinamika. Hangerőben sem ajánlható a sűrű árnyalás, ingadozás. Zavarja az érthetőséget, különösen, ha – mint olykor halljuk – a mondatok, mondattagok végén 4-5 szótag is a semmibe vész. Te hallod még, de az nem elég. A beszéd kifejező erejét azonban támogathatja az, amit a zenészek „terasz-dinamikának” hívnak: egy-egy területre, összefüggő részre beálló határozott hangerő. Egyes érzelmileg indokolt szakaszokban a hangerő leszállítható, fölemelhető. De ez teljes mondatokra vagy inkább egész szakaszra érvényes új dinamikai szintet jelentsen.

8. Ritmus. Milyen sokat segítené a szent szöveg megértését és érzelmi erejét a helyes ritmizálás. Az egyes mondatok ritmikus kadenciája, a kisebb-nagyobb zárlatoknak ritmikus, jó ütemű egymáshoz kötése, a hangsúlyoknak titkos lüktetése. Mennyire elősegítené az ilyen szó, hogy az Isten mondatai szinte a közmondások erejével ragadjanak meg a hívők emlékezetében, hogy azt életük fordulataiban mindig fölidézhessék: normának, vigasztalásnak, eligazításnak. S hogy miért csak „volna”? Mert csak olyan szöveget olvashatsz jó ritmusban, aminek van ritmusa – a beszédnek ezt az eloquentiáját, periodicitását és eleven ritmikáját már csak a régi Szentírás-fordításainkban találhatod meg. Olvass ezekből, olvass belőlük hangosan is, keresd ezt az észhez-szívhez szóló „lejtést”. Bár nevelődne ilyen tapasztalatokon egy olyan generáció, amely majd az elődökhöz méltó módon fordított szövegekkel ajándékoz meg minket!

9. Tempó, szünetek. Ha tehát csak a szöveg nagyobb egységeit tagolhatjuk a hangmagasság, hangerő változtatásával, hogyan fejeződik ki olvasásunkban a tartalom teljes, részleteket betöltő gazdagsága? A szöveget elsősorban tagolni kell. A felolvasó, az örömhirdető legfőbb kifejezési eszköze a szünetek, megállások, tempók elrendezése. A mondatok végén a mondat tag rangjával arányos megállás (kicsengés) alkalmat ad a hallgatónak arra, hogy átgondolja, amit hallott, és kapcsolatba hozza a korábban hallottakkal. A kihangsúlyozott szó igazán akkor lesz szívenütő, ha egy egészen csekély időt vánunk a kimondásával. Egy igen jelentős vagy megdöbbentő szót követő látszólag indokolatlan várakozás mintegy azt mondja a hallgatóknak: értetted? jól megjegyezted? elgondolkoztál rajta? – A beszédünk – inkább mérsékelt! – tempójának további lassítása a szöveg még kötöttebb és ritmikusabb húzásával komoly megilletődöttséget, megrendültséget sugall. A tempó fokozása, a mondatok hevesebb egymáshoz kötése viszont izgatottságot, szenvedélyességet ad a beszédnek akkor is, ha nem kiabálunk.

Komáromi János

10. Végül: Mindez semmi átéltség, a szöveggel való gondos foglalkozás, kontempláció nélkül. A felolvasásnak technikája van, de a felolvasás több, mint technika. A papnak kötelessége, hogy a nyelvet, amelyen hirdeti a Szót, kifogástalanul tudja használni. A kultúra, a nyelvi kultúra is az „emberi munka gyümölcse”, mint a kenyér és a bor, amit följánlunk Istennek, hogy belőle bizonyos értelemben az „élet kenyere”, az Isten igéje legyen. – Az isteni Szó szeretetében egybeolvad technika és átéltség. Minden szöveget gondosan előre kell tanulni, szinte könyv nélkül tudni. – A nyelv, a kifejezés, akusztika, lélektan törvényeiből következő objektív szabályok minden esetben egyéni kombinációkban érvényesülnek: meg kell találni azt az egyéni hangot, mely ugyanakkor egyén-feletti, általános, katholikus.

A Ferences Világi Rend Képzési levele.
Megjelenik kéthavonta.
“Ingyen kaptátok, ingyen adjátok”
Kiadja a FVR Országos Tanácsa belső használatra.
1024 Budapest, Rómer Flóris u. 4.
Összeállította: Komáromi János fvr.